

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА І ПРАКТИЧНА СТИЛІСТИКА
для студентів

спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»
освітньо-професійної програми Видавнича справа та редагування

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1188</u>	
<u>[Signature]</u> (підпис)	(прізвище, ім'я)
н. _____	р. <u>2022</u>

Київ – 2022

Розробник: Кашуба Наталія Вікторівна, старший викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат філологічних наук

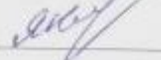
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 26 серпня 2022 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
« 01 » вересня 2022 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № __
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № __
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № __
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р.,
протокол № __

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90 (профільна підготовка)	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	2	1
Обсяг годин, в тому числі:	32	16
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	14
Форма семестрового контролю	-	-

1.2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90 (профільна підготовка)	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	24	24
Аудиторні	20	22
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	21	21
Форма семестрового контролю	-	-

1.3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60 (підготовка фахового молодшого бакалавра)
Курс	3
Семестр	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	30
Аудиторні	26
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	30
Форма семестрового контролю	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна українська мова і практична стилістика» є освоєння студентами комплексу теоретичних і практичних знань з практичної стилістики, формування вміння і навички в доборі стилістичних ресурсів відповідно до ситуації мовлення та дотриманням етикетних норм спілкування в писемному та усному мовленні.

Дисципліна «Сучасна українська мова і практична стилістика» забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними компетентностями і досягнення програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Видавнича справа та редагування».

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-1	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	м.1 - 8
ЗК-2	Уміння комплексно розв'язувати проблему, застосовувати знання в практичних ситуаціях	м.1 - 8
ЗК-3	Готовність продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до вирішення проблеми чи виконання завдання (креативність)	м. 4 - 8
ЗК-4	Спроможність працювати в команді. Здатність до міжособистісної взаємодії. Уміння працювати автономно	м.1 - 8
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Здатність до теоретичного осмислення специфіки процесу редагування, вироблення практичних навичок з редагування текстів різних стилів	м. 8
ФК-14	Готовність здійснювати технічне редагування текстів різних жанрів і форматів	м. 8
<i>Предметні компетентності</i>		
	Уміння створювати й редагувати весь заголовковий комплекс видання; вводити різними способами цитати в текст	6
	Уміння редагувати різні види текстів за допомогою комп'ютерних програм	8
	Уміння редагувати різні види видань; правильно оформляти бібліографію видань	м.4 - 8

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент

- продукує нестандартні ідеї, творчо підходить до вирішення проблеми чи виконання завдання (ПРН-2);
- використовує державну мову в професійній діяльності (ПРН-3);
- аналізує, систематизує й використовує у професійній сфері сучасні знання (ПРН-7);
- використовує чинні видавничі стандарти у професійної діяльності (ПРН-10);
- демонструє фундаментальні знання зі стилістики української мови (ПРН-14)
- створює тексти різних функціонально-сміслових типів, стилів і жанрів, ураховуючи виражальні можливості самостійних та службових слів;
- досліджує мовний матеріал з погляду його стилістичної приналежності;
- встановлює причинно-наслідкові зв'язки, факти, ідеї, результати досліджень у логічній послідовності; доказовість висновків, пропозицій щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план денної форми навчання
1 курс 1 – 2 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	прак.	сем.	пк	с.р.	сем.к.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Вступ. Загальні відомості про українську мову							
Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов світу. Форми української національної мови. Основні етапи розвитку сучасної української мови.	12	4		2		6	
Тема 2. Мова і суспільство. Мова і мислення. Функції мови і мовлення. Типи мовлення.	16	4	4			8	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	30	8	4	2	2	14	
Змістовий модуль 2. Практична стилістика як мовознавча дисципліна							
Тема 1. Стилiстика. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Предмет і основні завдання курсу. Зв'язок з іншими філологічними дисциплінами.	14	4		2		8	
Тема 2. Стилiстика. Основні поняття практичної стилістики. Мовна норма і стиль.	14	4	4			6	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	2	2	14	
Змістовий модуль 3. Стилiстика і культура мовлення. Стилi мовлення							
Тема 1. Функціональні стилі мовлення: підстилi, комунікативна мета, сфера реалізації мовних засобів, форми, специфіка.	20	6	4			10	
Тема 2. Поняття про культуру мови. Практична риторика.	8	2		2		4	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом за змістовим модулем 3	30	8	4	2	2	14	
Разом за I - II семестр	90	24	12	6	6	42	

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план денної форми навчання
2 курс 3 - 4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	прак.	сем.	пк	с.р.	сем.к.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 4. Стилiстичне використання одиниць мови							
Тема 1. Стилiстична диференцiацiя української лексики	12	2	2			8	
Тема 2. Власне українська лексика	2	2					
Тема 3. Лексика iншомовного походження зi стилiстичного погляду	4	2		2			
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 4	20	6	2	2	2	8	
Змістовий модуль 5. Фразеологічні засоби практичної стилістики							
Тема 1. Етимологія. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова	10	2		2		6	
Тема 2. Стилiстичне використання української фразеології. Стилiстичні можливості фразеологізмів	13	4	2			7	
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 5	25	6	2	2	2	13	
Разом за III семестр	45	12	4	4	4	21	
Змістовий модуль 6. Словотвірні засоби практичної стилістики							
Тема 1. Стилiстична характеристика словотвірних засобів. Основні стилістичні засоби словотвору та використання їх у різних функціональних стилях	14	4	2			8	
Тема 2. Стилiстичні можливості морфологічних способів словотвору.	12	4	2			6	
Тема 3. Стилiстичні аспекти неморфологічних способів словотвору.	17	6	2	2		7	
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 6	45	14	6	2	2	21	
Разом за III - IV семестр	90	26	10	6	6	42	

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план денної форми навчання
3 курс 5 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Усього	у тому числі					
лекції		практичні	семінари	підсумковий контроль	самостійна робота	сем. контр.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Змістовий модуль 7. Морфологічні і синтаксичні засоби стилістики							
Тема 1. Морфологічні ресурси стилістики. Стилiстика дієслова та дієслівних форм	4		4				
Тема 2. Стилiстичні можливості службових частин мови	2		2				
Тема 3. Стилiстичні можливості простого речення	4		4				
Тема 4. Стилiстичні можливості складного речення	4		4				
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 7	30		14		2		14
Змістовий модуль 8. Стилiвові різновиди сучасної української мови							
Тема 1. Стилiстичні фігури. Стилiстичні можливості фігур.	4		4				
Тема 2. Фоностилістика. Явища поетичної фонетики	4		4				
Тема 3. Композиція та архітектоніка тексту. Особливості побудови текстів різних функціональних стилів	2		2				
Тема 4. Стилiстичний аналіз тексту	2		2				
Модульний контроль	2				2		
Семестровий контроль	16						16
Разом за змістовим модулем 8	30		12		2		16
Усього годин за V семестр	60		26		4		30

5. Програма навчальної дисципліни

1 курс 1 семестр

Змістовий модуль 1. Вступ. Загальні відомості про українську мову.

Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов світу. Форми української національної мови. Основні етапи розвитку сучасної української мови.

Сучасна українська літературна мова – державна мова України, мова міжнаціонального спілкування народів України. Короткі відомості з історії становлення сучасної української мови. Проблеми походження української мови: концепції зародження і розвитку української мови як окремої слов'янської мови. Її зв'язки з іншими слов'янськими мовами.

Основні поняття: літературна мова, соціолінгвістика, мовна політика, мовна сім'я, теорії походження мови.

Тема 2. Мова і суспільство. Мова і мислення. Функції мови і мовлення. Типи мовлення.

Поняття про мову як суспільне явище. Національна і мовна політика в Україні. Функції мови. Соціальні функції української мови. Мова і мовлення в житті людини.

Основні поняття: етнос, функції мови: комунікативна, мислетворча, експресивна, пізнавальна, ідентифікаційна, номінативна, естетична; типи мовлення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 3, 7, 11.

Змістовий модуль 2. Вступ. Практична стилістика як мовознавча дисципліна

Тема 1. Вступ. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Предмет і основні завдання курсу. Зв'язок з іншими філологічними дисциплінами.

Практична стилістика як розділ стилістики. Формування знань про предмет вивчення та завдання стилістики, про зв'язок стилістики з іншими розділами мовознавчої науки та практичне значення стилістики, а також багатство мовних особливостей та стилістичні ресурси різних рівнів мови.

Основні поняття: практична і функціональна стилістика, предмет курсу, завдання курсу, методи дослідження, функціональний стиль, синоніміка і варіативність мовних засобів, комунікативна доцільність.

Тема 2. Стилiстика. Основні поняття практичної стилістики. Мовна норма і стиль.

Основні поняття практичної стилістики: стиль, норма, конотація, експресія. Основні характеристики стилістичної норми, тенденції її розвитку. Стилiстична норма і стилістична помилка. Типи помилок у мовленні. Шляхи їх подолання.

Основні поняття: літературна норма, варіативність, стилістична помилка, норми української літературної мови.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 1, 2, 6, 8.

1 курс 2 семестр

Змістовий модуль 3. Стилїстика і культура мовлення. Стилї мовлення

Тема 1. Функціональні стилї мовлення: підстилї, комунікативна мета, сфера реалізації мовних засобів, форми, специфіка.

Загальна характеристика функціональних стилїв сучасної української мови. Стилї сучасної української літературної мови. Підстилї як вияв стилю. Характеристика функціональних стилїв. Поняття про експресивні та індивідуальні стилї.

Основні поняття: стиль, функціональні стилї: офіційно-діловий, науковий та його підстилї, публіцистичний, художній, конфесійний, розмовний, епістолярний.

Тема 2. Поняття про культуру мовлення. Практична риторика.

Культура мовлення і письмо. Культура побутового мовлення. Культура мовлення фахівця видавничої галузі. Вдосконалення мовлення – актуальна проблема нашого часу. Видатні діячі науки й культури про культуру мовлення. Практична риторика.

Основні поняття: культура мовлення, ознаки культури мовлення, правила культури мовлення та етика спілкування, риторика, практична риторика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 1, 2, 7, 8, 11.

2 курс 3 семестр

Змістовий модуль 4. Стилїстичне використання одиниць мови

Тема 1. Стилїстична диференціація української лексики: полісемія, омонімія. Паронімія, синонімія, антонімія в різних стилях мовлення. Лексика активного і пасивного складу.

Лексика із стилїстичного погляду. Загальноживана (стилїстично нейтральна) і стилїстично забарвлена лексика. Книжна лексика (офіційна, науково-термінологічна, професійно-виробнича, суспільно-політична) і усно-розмовна (розмовна, просторічна, діалектна лексика, жаргонізми, вульгаризми). Мовні й стилїстичні функції термінів, професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Роль діалектизмів, розмовної та просторічної лексики в різних стилях мови.

Основні поняття: лексика, лексичне значення слова, лексикологія, лексичне явище, полісемія, синонімія, антонімія, паронімія, омонімія, метафора, терміни, професіоналізми, канцеляризми, мовні штампи, лексичні діалектизми.

Тема 2. Власне українська лексика

Основні поняття: лексика спільнослов'янська, власне українська лексика.

Тема 3. Лексика іншомовного походження зі стилїстичного погляду.

Інтернаціоналізми, запозичення, власне іншомовні слова, екзотизми, варваризми та їх стилїстичні можливості. Критерії використання лексики іншомовного походження.

Основні поняття: запозичена лексика (старослов'янїзми, грецизми, латинїзми, тюркізми, запозичення з французької, англійської, німецької,

голландської, італійської мов, полонізми, русизми); стилістичні фігури (градація, плеоназм, тавтологія, антитеза тощо).

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 1, 4, 6.

Змістовий модуль 5. Фразеологічні засоби практичної стилістики

Тема 1. Етимологія. Стилiстичнi можливостi внутрiшньої форми слова

Етимологія, походження слів. Зіставлення слів української мови зі спорідненими словами своєї мови, зі словами іншомовних мов, які перебувають у ближчій чи дальшій спорідненості. Використання етимології як засіб привернення уваги до слова із зображувальною, композиційною, емоційно-експресивною метою.

Основні поняття: етимологія, власне етимологія слова, деетимологія, народна етимологія.

Тема 2. Фразеологія. Типи фразеологізмів. Стилiстичнi можливостi фразеологізмів: образність, фразеологічні синоніми та антоніми, міжмовні фразеологічні відповідники. Багатозначність стійких сполучень.

Стилiстичнi функції фразеологічних одиниць. Емоційно-експресивна та функціонально-стильова характеристика фразеологізмів. Фразеологія науково-технічного та офіційно-ділового різновидів мовлення. Використання фразеологізмів в різних стилях мови. Помилки, зумовлені вживанням фразеології.

Основні поняття: фразеологізми, мовні кліше, ідіома, крилаті вислови, прислів'я, приказки.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 6, 9, 10.

Змістовий модуль 6. Словотвірні засоби практичної стилістики

Тема 1. Стилiстична характеристика словотвірних засобів.

Словотвір і морфемна будова слова. Основні стилістичні засоби словотвору та використання їх у різних функціональних стилях сучасної української мови. Словоскладання і його стилістичні функції. Аббревіатури, межі їх поширення, доцільність використання у різних стилях. Стилiстичнi конотації, що виникають як результат афіксального словотворення.

Основні поняття: словотвір, способи словотвору, морфологічні способи, афікси. словотвір, твірна основа;

Тема 2. Стилiстичнi можливостi морфологічних способів словотвору.

Способи морфологічного словотвору: афіксальні, безафіксальний, складання.

Основні поняття: морфологічні способи, афікси.

Тема 3. Стилiстичнi аспекти неморфологічних способів словотвору.

Способи словотвору: неморфологічний: морфолого-синтаксичний, лексико-синтаксичний, лексико-семантичний. Характеристика словотвірних засобів сучасної української мови щодо можливостей взаємозаміни, емоційно-експресивного забарвлення, стильової віднесеності.

Основні поняття: неморфологічні способи: лексико-семантичний, лексико-синтаксичний, морфолого-синтаксичний способи словотворення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 9, 10.

3 курс 5 семестр

Змістовий модуль 7. Морфологічні і синтаксичні засоби стилістики

Тема 1. Морфологічні ресурси стилістики: засоби іменної морфології, дієслова, дієслівних форм.

Морфологічні засоби стилістики української мови. Окремі стилістичні ресурси морфології. Стилiстичне використання якiсних, вiдносних, присвiйних прикметникiв, повних i коротких форм. Прикметник – епiтет. Стилiстичнi можливостi категорiй роду, числа i вiдмiнка iменних частин мови. Стилiстичнi опозицiї варiантних форм вiдмiнкiв. Стилiстичнi функцiї займенникiв. Стилiстичнi можливостi граматичних форм часу, способу, особи, виду, стану дiєслiв.

Основні поняття: повнозначні частини мови, граматична категорія, морфологічні синоніми.

Тема 2. Стилiстичнi можливостi службових частин мови, вигукiв та звуконаслiдувань.

Використання морфологічних ресурсів службових частин мови у практичній стилістиці. Участь прийменників, сполучників, часток у творенні стилістичних фігур. Правильне вживання вигуків у різних стилях мовлення.

Основні поняття: службові частини мови: прийменник, сполучник, частка, вигук, звуконаслiдувальнi слова.

Тема 3. Стилiстичнi можливостi простого речення. Своєрiднiсть використання односкладних речень.

Стилiстичнi ресурси простого ускладненого речення.

Стилiстичний синтаксис української мови. Стилiстичнi можливостi простого речення. Стилiстичнi функцiї модальних рiзновидiв речень. Порядок слiв з погляду стилiстики.

Основні поняття: речення двоскладне й односкладне; односкладні речення присудкового типу (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфiнiтивнi) i пiдметового типу (номiнaтивнi).

Тема 4. Стилiстичнi можливостi складного речення.

Стилiстичнi можливостi складного речення. Синонiмiя рiзних типiв складних речень. Особливостi будови складного речення в науковому стилi. Типи складних речень, що переважають у наукових текстах. Зiставна характеристика простих та складних речень в офiцiйно-дiлових матерiалах. Складне речення в публiцистичнi, художньому та розмовному стилi.

Основні поняття: основні типи складних речень, їх структурні особливості, пунктуація у безсполучникових, складносурядних, складнопiдрядних та багатокомпонентних складних реченнях.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 1, 2, 3

Змістовий модуль 8. Стилєві різновиди сучасної української мови

Тема 1. Стилєстичнї фїгури

Синтаксична характеристика та стилєстичнї можливостї стилєстичних фїгур. Стилєстичнї фїгури в нехудожнїх та художнїх текстах. Використання фїгур як засобу логїчного видїлення та впорядкування, як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу.

Основнї поняття: стилєстичнї фїгури синтаксису, поетичний синтаксис; анафора, епїфора, кїльце, стик, парцеляцїя, лейтмотив, риторичнї фїгури (звертання, оклик, питання, заперечення), рефрен.

Тема 2. Фоностилєстика

Предмет і завдання фоностилєстики. Фонетичнї засоби художньої виразності. Стилєстичнї можливостї фонетики. Поняття фонем. Основнї функцї фонем. Предмет і завдання фонологїї. Значення звукової органїзацїї мовлення. Звукопис в художньому мовленнї. Експресивнї властивостї звуків мови. Явища поетичної фонетики (звукопис, ритміка вїрша, асонанс, алїтерацїя, рима та інше).

Основнї поняття: фонологїя, фоностилєстика, фонетичнї явища, засоби милозвучності, звукопис, ритміка вїрша, асонанс, алїтерацїя, рима.

Тема 3. Композицїя та архїтектонїка тексту

Текст та його особливостї. Спроби конструювання тексту за заданими стилєвими і стилєстичними параметрами. Спостереження над графїко-фонетичною органїзацїєю текстів рїзних стилїв.

Основнї поняття: складнї синтаксичнї конструкцїї; складне синтаксичне цїле; семантичнї, лексичнї, морфологїчнї, синтаксичнї, ритмомелодїйнї засоби поєднання речень у складне синтаксичне цїле.

Тема 4. Стилєстичний аналіз тексту

Аналіз текстів: фонетико-стилєстичний, лексико-стилєстичний, словотвірно-стилєстичний, морфолого-стилєстичний аналізу художнього тексту. Семантико-стилєстичний аналіз текстів усїх стилїв на виявлення стилєстичних функцїй дїєслївних, іменникових, прикметникових, займенникових форм.

Основнї поняття: стилєстичний аналіз рїзних типїв текстїв, схеми стилєстичного аналізу

Рекомендованї джерела

Основна (базова) : 1, 2.

Додаткова: 4, 5, 6.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів за модуль I – VI (профільні дисципліни)

Рівні навчальних досягнень	Бал	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Початковий	1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи.
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викласти думку.
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
Середній	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснення викладача, повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком.
Достатній	7	Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні дії.
	8	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, застосовувати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації.
Високий	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Визначає програму особистої пізнавальної діяльності; самостійно оцінює
	12	Студент має систематичні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляти власне ставлення до неї. Розвиває свої обдарування і нахили.

**6.2. Система оцінювання навчальних досягнень студентів за модуль VII – VIII (підготовка фахового молодшого бакалавра)
3 курс 5 семестр**

<i>Вид діяльності студента</i>	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 7		Модуль 8	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	-	-	-	-
2. Відвідування практичних занять	1	7	7	6	6
3. Робота на практичному занятті	10	4	40	3	30
4. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом			72		61
Максимальна кількість балів		133			
Розрахунок коефіцієнта		2,2			

Студент допускається до іспиту за умови, якщо виконав навчальний план і набрав мінімальну кількість балів – 35.

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

1 курс 1 – 2 семестр

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Українська мова серед інших мов світу. Форми української національної мови. Основні етапи розвитку сучасної української мови (6 год.)

Проаналізувати матеріал хрестоматії «Історія української мови» про різні підходи на походження і розвиток української мови. Тезисно представити публікації.

Тема 2. Мова і суспільство. Мова і мислення. Функції мови і мовлення. Типи мовлення (8 год.)

Доберіть тексти різних типів мовлення, проаналізуйте структурні ознаки текстів та визначте теми й основну думку текстів.

Доберіть різні типи текстів за емоційним забарвленням.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Вступ. Практична стилістика як мовознавча дисципліна. Предмет і основні завдання курсу. Зв'язок з іншими філологічними дисциплінами (8 год.)

Складіть карту знань структура стилістики, визначте основні завдання підрозділів.

Тема 2. Стилiстика. Основні поняття практичної стилістики. Мовна норма і стиль (6 год.)

Укладіть словник із основними термінами теми. Знайдіть тексти із порушенням мовних норм, відредагуйте тексти.

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Функціональні стилі мовлення: підстилі, комунікативна мета, сфера реалізації мовних засобів, форми, специфіка (10 год.)

Виписати зразки різних стилів мовлення й проаналізувати їх.

Тема 2. Поняття про культуру мовлення. Практична риторика (4 год.)

Скласти 10 речень із дотриманням вимог милозвучності.

Виконати вправу 45 (за посібником О. М. Авраменка, с. 44).

2 курс 3 - 4 семестр

Змістовий модуль 4.

Тема 1. Стилiстична диференція української лексики (8 год.)

Проаналізувати теоретичний матеріал і систему вправ із визначеної теми (за посібником М. Я. Плющ С.184, впр.427 (1)).

Виконати практичні завдання (за посібником Н. Д. Бабич, с. 72 – 73, завдання 40 (5 речень), завдання 42 (5 речень), завдання 50, с. 77).

Змістовий модуль 5.

Тема 1. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова (6 год.)

Написати твір-мініатюру на тему: «Троянди й виноград – красиве і корисне» (М. Рильський).

Навести тлумачення етимології слів словника модуль 1 – 3.

Тема 2. Джерела літературної фразеології. Фольклорні та народнопоетичні фразеологізми (7 год.)

Відредагуйте фразеологізми і речення з ними: терпіння луснуло, в кінці кінців, залишитися в дурнях, бреше і не червоніє, вселяти надію, в порядку речей, всіх благ, кидатися в очі, кинути погляд, куди очі дивляться, не в обіду будь сказано, ні гугу (або ні звука), для видимості.

Змістовий модуль 6.

Тема 1. Словотвірні засоби сучасної української мови (8 год.)

Випишіть із творів М. Коцюбинського 10 речень із словами, що мають емоційно-забарвлені суфікси.

Виконайте вправу 100 (за посібником О. М. Авраменка, с. 94).

Тема 2. Стилiстичні можливості морфологічних способів словотвору (6 год.)

Випишіть з текстів наукового стилю словами, що мають книжні афікси.

Тема 3. Стилiстичні можливості неморфологічних способів словотвору (7 год.)

Дослідіть, яку роль відіграє повтори словотвірних елементів у поезії Ліни Костенко (2 поезії на вибір).

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Максимальна кількість балів за виконану роботу – 12 балів (модулі 1 - 6); 5 балів (модулі 7 - 8).

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля у вигляді тестових завдань та практичної частини.

Максимальна кількість балів – 12 (модулі 1 - 6); 25 (модулі 7 - 8).

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

(модулі 7 - 8: підготовка фахового молодшого бакалавра).

Максимальна кількість балів - 25	Критерії оцінювання
25 - 20	Завдання виконані якісно (90% - 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

19 - 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% - 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 - 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% - 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
9-0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

6.5. Форми проведення семестрового контролю: іспит

Семестровий контроль виставляється за результатами поточних балів, набраних на семінарських заняттях (модулі 1 - 6: профільна підготовка); виставляється у формі іспиту (модулі 7 - 8: підготовка фахового молодшого бакалавра).

Форма проведення: письмова. Екзамен у формі письмового тестування з практичним завданням. Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: тестування — 22 бали (запропоновано 16 завдань з однією правильною відповіддю (всього 16 балів), 2 завдання з кількома правильними відповідями – по 2 бали (всього 4 бали) та 2 завдання на встановлення відповідності – по 1 балу (всього 2 бали). Практичне завдання — 18 балів (стилістичний аналіз тексту).

Практичне завдання – 18 балів:

- правильно виконаний стилістичний аналіз тексту

1	Стиль	2 бали
2	Підстиль і сфера вживання (спілкування)	2 бали
3.	Тип мовлення за характером мовленнєвої діяльності співрозмовників (розповідь, опис, міркування)	2 бали
4.	Загальний лінгвістичний коментар (ознаки стилю, типові мовні засоби, словникове тлумачення незрозумілих та іншомовних слів, спеціальних висловів тощо)	2 бали
5.	Характеристика лексики з погляду сфери вживання, активності / пасивності, визначення ролі лексичних засобів у тексті	2 бали
6.	Стилістичні функції та прийоми введення у текст термінів	2 бали
7.	Загальні зауваження про граматичні особливості тексту (аналіз специфічних граматичних форм і синтаксичних конструкцій, їх стилістична функція)	2 бали
8.	Засоби зв'язку тексту	2 бали
9.	Висновок	2 бали

6.6. Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1. Стилістика як лінгвістична дисципліна. Основні поняття і проблематика стилістики.
2. Основні розділи і методи стилістики. Основні напрямки стилістичних досліджень.
3. Стилістична система сучасної української літературної мови.
4. Лінгвістичні та екстралінгвістичні (позамовні) характеристики функціонального стилю.
5. Функціональний стиль і мовна норма. Співвідношення функціональних стилів і жанрів.
6. Класифікація стилів сучасної української літературної мови.
7. Особливості наукового та офіційно-ділового стилів сучасної української літературної мови.
8. Визначальні особливості художнього стилю сучасної української літературної мови.
9. Особливості публіцистичного стилю сучасної української літературної мови.
10. Основні ознаки та мовні особливості розмовного стилю.
11. Офіційно-діловий стиль і його підстилі. Основні стилістичні риси і способи їх вираження.
12. Визначальні мовні засоби для формування наукового, публіцистичного, офіційно-

ділового, розмовного та художнього стилів.

13. Мовні особливості конфесійного стилю.

14. Фоностилістика (графіко-фонетичні засоби стилістики).

15. Лексичні засоби стилістики. Стилістичні функції слів з переносним значенням.

Метафоризація та її різновиди.

16. Стилістичні особливості синоніміки. Стилістичні функції перифразів.

17. Сфера вживання омонімів у різних функціональних стилях.

18. Парономазія як один із стилістичних прийомів.

19. Стилістичне вживання та використання каламбурів.

20. Роль антонімії в різних функціональних стилях.

21. Антитеза та її роль у художніх текстах.

22. Сфера вживання застарілої лексики, старослов'янзмів.

23. Стилістичні функції неологізмів.

24. Стилістичні функції діалектизмів та жаргонізмів.

25. Стилістична класифікація фразеологізмів. Роль фразеології у різних стилях.

26. Крилаті слова та афоризми, їх стилістична роль.

27. Характерні евфонічні тенденції сучасної української літературної мови.

28. Стилістичні можливості словотворення.

29. Стилістичні можливості використання іменників та його граматичних форм.

30. Стилістичні можливості простих і складних (аналітичних) форм, ступенів

порівняння прикметників.

31. Стилістична характеристика варіантних форм числівника, слів числового значення.

32. Займенник. Використання займенника у різних стилях мовлення.

33. Стилістика дієслова. Місце дієслова у різних стилях мовлення.

34. Стилістичні особливості використання неповнозначних частин мови.

35. Стилістичний синтаксис. Стилістичні властивості головних та другорядних членів

речення.

36. Стилістичні можливості простого речення.

37. Стилістичні можливості складного речення.

38. Період та його стилістичне використання.

Культура мовлення як предмет вивчення. Теоретичний і практичний аспект поняття «культура мовлення».

6.7 . Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90–100	Відмінно
B	82–89	Дуже добре
C	75–81	Добре
D	69–74	Задовільно
E	60–68	Достатньо
FX	35–59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна українська мова і практична стилістика»

1 курс 1 – 2 семестр Разом – 90 годин, з них: лекцій – 24 години, практичних занять – 12 годин, семінарських занять – 6 годин, самостійна робота – 42 год., підсумковий контроль – 6 годин.

Тижні	Теми лекційних занять	Теми практичних занять	Теми семінарських занять	МКР
Змістовий модуль 1. Вступ. Загальні відомості про українську мову				
1 – 3	Вступ. Українська мова серед інших мов світу. Форми української національної мови.		Теорії походження української мови	
	Основні етапи розвитку сучасної української мови. Походження і розвиток мови			
4 - 7	Мова і суспільство. Мова і мислення. Природа мови.	Українська мова у сучасному житті. Основні тенденції розвитку української мови на сучасному етапі		
	Функції мови. Типи мовлення. Мова і мовлення в житті людини	Стилістичні функції мовних засобів		
8				МКР
Змістовий модуль 2. Практична стилістика як мовознавча дисципліна				
9 - 11	Вступ. Практична стилістика як мовознавча дисципліна.		Стилістичний аспект дослідження української мови на сучасному етапі	
	Предмет і основні завдання курсу. Зв'язок з іншими філологічними дисциплінами.			
12 - 15	Стилістика. Основні поняття практичної стилістики. Мовна норма і стиль.	Стилістична норма і стилістична помилка.		
	Основні характеристики стилістичної норми, тенденції її розвитку.	Типи помилок у мовленні. Шляхи їх подолання.		
16				МКР
Змістовий модуль 3. Стилiстика i культура мовлення. Стилi мовлення				
20 - 28	Функціональні стилі мовлення. Загальна характеристика.	Характеристика функціональних стилів		
	Функціональні стилі мовлення: підстилi, форми, специфіка використання.	Стилістичний аналіз текстів		
	Поняття про експресивні та індивідуальні стилі			
30 - 32	Поняття про культуру мови		Основні комунікативні ознаки культури мовлення	
34				МКР

7. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна українська мова і практична стилістика»

Навчально-методична карта дисципліни

3 - 4 семестр Разом – 90 годин, з них: лекцій – 26 годин, практичних занять – 10 годин, семінарських занять – 6 годин, підсумковий контроль – 6 годин, самостійна робота – 42 години.

Тижні	Теми лекційних занять	Теми практичних занять	Теми семінарських занять	МКР
Змістовий модуль 4. Стилiстичне використання одиниць мови				
1 - 2	Стилiстична диференція української лексики	Лексичні засоби стилістики		
3	Стилiстичні функції лексичних засобів			
4 - 5	Лексика іншомовного походження		Стилiстичні можливості іншомовної лексики	
6				
Змістовий модуль 5. Фразеологічні засоби практичної стилістики				
7 - 8	Етимологія. Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова		Стилiстичні можливості внутрішньої форми слова	
9 - 11	Стилiстичне використання української фразеології	Використання фразеологізмів у різних стилях мови		
	Відтворення фразеологічних одиниць у перекладах			
12				МКР
Змістовий модуль 6. Словотвірні засоби практичної стилістики				
20 - 24	Стилiстична характеристика словотвірних засобів	Словотвірні моделі як маркери мовної системи		
	Морфеміка і словотвір			
26 - 30	Стилiстична характеристика морфологічних способів словотвору	Словотвірні засоби сучасної української мови		
	Стилiстичні можливості морфологічних способів словотвору			
32 - 40	Стилiстичні аспекти неморфологічних способів словотвору	Засоби словотвору та використання їх у різних стилях		Словотвірні засоби практичної стилістики
	Стилiстичні аспекти неморфологічних способів словотвору			
	Афіксація. Словоскладання й основокладання			
41				МКР

7. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасна українська мова та практична стилістика»

Навчально-методична карта дисципліни

5 семестр Разом – 60 годин, з них: практичних занять – 26 годин, підсумковий контроль – 6 годин, підготовка і складання модульного контролю - 30 год.

Тижні	Теми лекційних занять	Теми практичних занять	Теми самостійних завдань	МКР	
Змістовий модуль 7. Морфологічні і синтаксичні засоби стилістики					
1 - 2		Морфологічні ресурси стилістики			
		Стилістичні особливості частин мови			
3		Стилістичні можливості службових частин мови			
4		Стилістичні можливості простого речення			
5		Стилістичні можливості двоскладного речення			
6		Стилістика речень із відокремленим членами речення			
7		Стилістичні можливості складного речення			
8					МКР
Змістовий модуль 8. Стилєві різновиди сучасної української мови					
9 - 10		Стилістичні фігури			
		Стилістичні можливості стилістичних фігур			
11 - 12		Фоностилістика			
		Явища поетичної фонетики			
13		Особливості побудови текстів різних функціональних стилів			
14		Стилістичний аналіз тексту			
15					МКР
					ІСПИТ

8. Рекомендована література

Основна:

1. Стилїстика української мови (Теоретичні основи стилїстики. Художньо-виразові засоби мовлення) : навчально-методичний посїбник для студентів-філологів закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-тет української філології, К-дра української мови та методики її навчання; уклад. І. І. Коломієць. – Умань : Візаві, 2019. – 240 с.
2. Стилїстика української мови: навчально-методичний посїбник / А. С. Попович, Л. М. Марчук; за ред. А. С. Попович. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. – 172 с.

Додаткова:

1. Авраменко О. М. Стилїстика української мови. Програма факультативного курсу / 10-11 кл. // О. М. Авраменко, В. Ф. Чукїна – К. : Грамота, 2008. – 256 с.
2. Бабич Н. Д. Практична стилїстика і культура української мови [Текст] : навчальний посїбник / Н. Д. Бабич. - Львів : Світ, 2003. - 432 с.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови: Навч. посїб. / П. С. Дудик – К. : Академія, 2005. – 368 с.
4. Зарицький М. С. Стилїстика української літературної мови / М. С. Зарицький. – К. : Парлам. вид-во, 2001. – 156 с.
5. Історія української мови: Хрестоматія / Упорядники С. Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко. – К. : Либїдь, 1996. – 288 с.
6. Капелюшний А. О. Практична стилїстика української мови: Навчальний посїбник / А. О. Капелюшний. – Вид. 2-ге, перероблене. – Львів: ПАІС, 2007. – 400 с.
7. Кравець Л. В. Стилїстика української мови: Практикум: Навч. посїб. / За ред. Л. І. Мацько. – К. : Вища шк., 2004. – 199 с.
8. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: Підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; За ред. Л. І. Мацько. – 2-ге вид., випр. – К. : Вища шк., 2005. – 462 с.
9. Мацько Л. І. Риторика: Навч. посїб. / Л. І. Мацько – 2-е вид., стер. – К. : Вища шк., 2006. – 311 с.
10. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник / О. Д. Пономарів. – 3-е вид., перероб. і доповн. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248 с.
11. Семчук Д. Б. Вивчення практичної стилїстики та культури мовлення : 10-11 класи / Д. Семчук; 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Шк. світ, 2009. – 176 с.
12. Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум: навчальний посїбник. / О. А. Сербенська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216с.

Інтернет-ресурси:

Український правопис 2019 р.:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>